

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:
KASSA
Kossuth Lajos-utca 16.

Szerkesztőségi
telefon: 150. sz

NAPLÓ

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉS:

Helyben:
Egy évre . . . 14.— korona
Fél évre . . . 7.—
Negyedévre . . . 3.50

Vidéken:
Egy évre . . . 20 korona
Fél évre . . . 10
Negyedévre . . . 5
Egyes szám ára 4 fill.

HIRDELÉSEK FELVEIETNEK: A kiadóhivatalban, Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt. (Befárat a Fazekas-utca-rol.) Telefon 150. szám.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MURÁNYI JÓZSEF.

Kapható minden dohánytöredékben.
Megjelenik délután 5 órakor.

Kossuth a kiegyezésről.

(A ceglédi nyilatkozat. — Nincs szó a hosszú lejáratu kiegyezésről. — 1917-ben önálló vámterület. — Az önálló nemzeti bank megvalósul.)

Kassa, márc. 15.

Kossuth Ferenc március 15-ét ceglédi választói között ünnepeite. Ez alkalommal beszédet mondott, melynek a kiegyezési tárgyalásokra vonatkozó részét itt közöljük:

Küzdünk kell az anyagi viszonyok természetes rendezéséért a szomszédos Ausztriával, amelynek népénél ellenséges érzelmet támasztottak irántunk a természetellenes viszonyból eredő surlódások. Feladatunk megoldása nehéz, mert adott helyzetet találtunk, melyet megbolygatni nem lehet 1915, illetve 1917-ig anélkül, hogy egész Európával vámháboruba keverednénk. Más szóval ezen ideig, amíg a létesített közös vámszerződések hátráltatják az önálló vámterület felállítását a szerződő államok hozzájárulása nélkül, amit pedig kieszközölhetni nincsen semmi lehetőség. Ki van azonban zárva, hogy olyan szerződés, amilyen ma köthető, 1917-nél hosszabb lejáratu legyen.

Ezen időponton tul csak a tényleges vámsorompók felállítása alapján szerződhetünk, akár most is akkorára, azért, hogy ne bizzuk a bizonytalanságra a jövőt, akár akkor majd 1915, illetve 1917-ben. Részemről alig hiszem, hogy már most lehetne szerződni a vámsorompók tényleges felállítására alapján; 1917 utáni időre azonban csak a a fennálló vámterület alapján és a vámsorompók tényleges felállításával fog az ország szerződni, mert másképpen a szerződés megkötése el sem képzelhető.

Az önálló nemzeti bank a közgazdasági önállósággal össze van forrva és abban csak 1910-ig van lekötve az ország. E tényt folyvást szemelőtt tartom.

A közgazdasági kérdések megoldása még nem terem azonban a nemzet felfogása szerint állandóan nyugalmas állapotot a katonai kérdésnek megoldása nélkül és mégis tény az, hogy e kettőnek egymáshoz semmi köze, a kettő csak akkor vegyithető össze, ha a két nagy kérdés megoldása ezzel kölcsönösen elősegítetik; ha azonban ezt kölcsönösen megnehezítenék, igaz lenne a régi mondás: Elég egy napra egy nap munkája.

Kossuth, ha nem is tárta tel e beszédben a kiegyezési tárgyalások mostani helyzetét — ami természetes is — nyilatkozata nagy megnyugvással szolgálhat abban a tekintetben, hogy ki van zárva még a lehetősége is annak, hogy 1917-nél hosszabb lejáratu szerződést kössünk Ausztriával.

Ez a beszéd, nyílt és őszinte hangjával nagy megnyugvást keltett, úgy a függetlenségi-párti politikusok sorában, mint általában az országban.

Kossuth nyilatkozata, a parlamenti többségnek benne összpontosult állásfoglalását is jelenti s ez okból Ausztriában is nagy feltűnést keltett a beszéd. A kiegyezési tárgyalások osztrák sajtóhadjárátát vezető organuma, a „Neue Freie Presse“ mai lapjában leplezetlenül bevallja, hogy a kereskedelmi miniszter ceglédi beszéde után, a hosszulejratu kiegyezés lehetetlen. Kossuth rideg szavakban és határozottan kijelentette, hogy 1917. után Ausztria Magyarország között a vámsorompónak ott kell lenni.

Es ha mondta, hinnünk kell, hogy amennyi tőle emberileg várható, azt az ország gazdasági önállósága érdekében harcra viszi.

Kossuth azért foglalt helyet a nemzeti kormányban, hogy az átmeneti idő alatt, amíg hatalmon lesz, megvesse alapját az eljövendő új Magyarországnak, mely jellegében nemzeti és gazdasági életében önálló lesz. Ha tehát azt mondotta, hogy a kiegyezési tárgyalások alatt érvényesíti az ország jogait, azt szent igének vehetjük. Kossuth nem a frázisok embere, ő alkotó, cselekvő államférfi. Bebizonyította ezt rövid miniszterkedése alatt azzal, hogy több fontos gazdasági és szociális törvényt alkotott, amelyek hivatva lesznek az országnak száz vérző sebet begyógyítani.

Mindezeknél fogva bátran mondhatjuk, hogy a kiegyezési tárgyalások iránt táplált hangulatban ma döntő fordulat történt, amely megnyugvást, sőt örömet kelt országsherte. Ha a kiegyezésben nem is diktálunk feltételeket Ausztriának, de az egyezkedési pontokat mint szabadállam kötik meg a közeljövendő önállóságának minden előfeltételével.

Március 15.

(A Kazinczy-kör ünnepe. — A polgári kaszinó szabadság lakomája. — A kassai dalegylet ünnepi estélye.)

A kassai Kazinczy-kör, a jogakadémia és a gazdasági akadémia ifjúságával karöltve tegnap délután 4 órakor a Schalkház szálloda nagytermében lelkes ünnepség keretében ülte meg a szabadság ébredésének dicsőségére emlékeztető évfordulóját.

A nagyterem szorongásig megtelt elő-

kelő közönséggel. Kassa társadalma, rang és nem szerinti különbség nélkül óriási számmal volt képviselve.

A közönség soraiban ott láttuk Szalay László főispánt és Eder Ödön polgármestert, a többi hatóságok vezetőit. Az ünnepséget Hadi István cigányprimás kitűnő zenekara nyitotta meg tüzes magyar dalokkal. Ezt követte dr. Nagy Olivér jogtanár, a kör új főtitkáranak ünnepi beszéde. A tartalmas, lendületes, szónoki hévvel előadott emlékbeszéd nagy tettszést aratott s lelkesítő hatással volt. Majd Várady Antal szép költeményét szavalta el Fekete Lajos joghallgató. Ezután a közönség a Teleki téren emelkedő honvéd-szoborhoz indult. A hősök ércemléke előtt száz és száz ajakról csendült föl a magyar szívek bensőségteljes fohásza, a „Himnusz.“ Ezután Tóth Árpád jogászelnök, messze elhangzó szóval dicsőítette a szabadság születésének nagy napját, Kovács Sándor gazdasági akadémiai hallgató Ábrányi Emiltől szavalt ünnepi ódát. Süveges Elek joghallgató pedig tárogató bús dalaival szólt a közönség szívéhez. A lelkes ünnepet a Szózat zárta be. Utána a közönség lassan szétoszlott, az ifjúság pedig a Kossuth-nóta hangja mellett vonult be a jogakadémiára.

Este 8 órakor a Lócsei házban a polgári társaskör szabadság-lakomát rendezett. Beszédet mondott Stekker Károly és dr. Szauberer Béla.

Ugyanakkor a kassai dalegylet a Braun-féle vendéglő nagytermében ünnepelte március idusát. Az ünnepi beszédet Lekly Gyula mondotta.

Andrássy Gyula javaslatai.

(A közigazgatási bíróság hatásköre. — Az állambíróság felállítására. — A kuriai bíraskodás hatálya.)

Említettük már, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a tegnapi minisztertanácson jelentést tett legutóbbi bécsi kihallgatásának eredményéről. A belügyminiszter bejelentette az alkotmánybiztosítéki reformokat, amelyekhez a király előzetes szankcióját megnyerte.

Ezek az alkotmánybiztosítéki reformok — hir szerint — három javaslatból állnak. Az egyik a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztése, a másik az állambíróság felállítására, a harmadik a kuriai bíraskodás hatályának meghosszabbítása.

A közigazgatási bíróság hatáskörét oly módon terjesztik ki, hogy ez a független bíróság egy esetleges abszolutizmus esetén a törvényhatóságokat megvédhesse a központi kormány erőszakoskodásai ellen.

Teljesen új hatóság lesz az állambíróság. Ennek a bíróságnak tervezetét Szivák Imre, az alkotmánypart jeles jogászképviselője precizizotta egy jogi tanulmányában. Az állambíróság a legfőbb és megfellebbezhetetlen döntő faktor lesz vitás alkotmányjogi kérdésekben — hir szerint — felerész-

KOMLÓS JÓZSEF és TÁRSA Kassa fő-utca 45. szám II. em. Férfi ruhászabóság, egyházi és egyenruházati intézete.

ben a korona, felerészben a parlament nevezi ki.

A kuriai bíraskodás meghosszabbítása végül garancia lesz az ellen, hogy egy esetleges alkotmányellenes kormány erőszakos választáson a maga kreaturáit hozza be a parlamentbe és így meghamisítsa a nemzet akaratát.

Nagy, hatalmas reformok ezek. Andrássy Gyula ha megvalósítja ezeket, örök, elvéülhetetlen érdemeket szerzett a magyar alkotmány, a parlamentarizmus, a törvényhatósági önkormányzat megóvása körül. Örökké lehetlenné teszi velük egy esetleges abszolutizmus kialakulását és megszüldülését. Örök időkre biztosítja azt, a mi kufforrása nálunk szabadságnak, kulturának, anyagi és erkölcsi boldogulásnak: az alkotmányt.

A Takarékpénztár szenzációja.

Kinyomozott névtelen levél-író.

Honnan jöttek a levelek.

Néhány hét óta a névtelen levelek egész áradata árasztja el Kassát és a felvidéket, melyben „Volt betevők” aláírással ismeretlen egyén a Kassai Takarékpénztár igazgatóságáról, felügyelő-bizottságáról, valamint a nagy pénzügyi ügykezeléséről súlyosan kompromitáló dolgokat mond el. Az első ilyen levéláradat mult hó 13-án indult ki, még pedig Budapestről, a második levéláradat pedig e hó 5-én ugyancsak a fővárosból. A névtelen levelek gépirással voltak sokszorosítva.

A Kassai Takarékpénztár, midőn először értesült a levelekről, nyomban széleskörű nyomozást indított a levél szerzőjének kipuhatolása végett.

Természetesen addig is ki kellett állnia azt a tűzpróbát, melynek a levelek folytán a betevők ostroma kitette. A híreknek ugyanis sokan felültek s betétjeiket kivették a pénzügyintézetből. A Takarékpénztár azonban akadálytalanul fizetett. Ezen időközben a névtelen levél szerzőjének kikutatása serényen folyt tovább. A Kassai Takarékpénztár feljelentésére a budapesti államrendőrség detektívjei vezették a kutatást, úgy Kassán, mint a fővárosban. A széleskörű nyomozat tegnap azután eredményre vezetett.

A budapesti rendőrség részint a levél-papír, részint a gépirás betű formája után megállapította, hogy hol készültek a levelek. Megállapította, hogy a leveleket Rischák Lajos, volt kassai takarékpénztári főtitkár viselő sógora sokszorosította s küldötte széjjel. Ennek alapján ma délelőtt a budapesti rendőrség előállította a levél küldő aszszonyt, helyette azonban jelentkezett ez idő szerint Budapestben tartózkodó Rischák Lajos, ki a névtelen levelekért a felelősséget elvállalta. Rischák Lajos védőjéül Hets Odön budapesti kriminalistát nevezte meg s annak társaságában ma este Kassára jön.

A szenzációs ügy természetesen ezzel még nincs befejezve. A kassai takarékpénztár igazgatósága, a felügyelőbizottság és a vezérigazgató, együttesen és külön-külön vádat emelnek Rischák Lajos ellen, ki szintén erősen készül a pörre.

Kassai iparosok-köre.

Egy évi működés eredménye.

A vasárnapi közgyűlés.

A kassai iparoskör március hó 17-én, vasárnap délután 3 órakor főutcai saját helyiségében Rupp Viktor elnöke rendes évi közgyűlést tart. Remélhetőleg ezen a közgyűlésen, a tagok már nagyobb számban vesznek részt s nem kell majd elhalasztani a közgyűlést, mint a mult vasárnap.

A közgyűlések elhalasztásánál különben állapodjunk meg egy kissé. Rége óta figyeljük, s valóban azt kellett tapasztalunk, hogy iparos közgyűlést, legyen az bárhol, bármely célból s bárki által összehívott, első határidőre megtartani nem lehetett. Az első hívó szóra, vagy írásra, felszólaló levélre az iparosok nem jelentkeznek s rendszerint a közgyűlések úgy folynak le, hogy néhány tag jelentkezik, kik azután egy egész iparostársadalom dolgában döntenek.

A döntés pedig sokszor az iparosérdekért ki nem elégíti, sőt megesik, hogy bántja is.

Az iparos-kört megalakulása óta figyeljük. Segítettük, támogattuk, hogy fontos és nagyjelentőségű misszióját sikerrel betöltse. Es az egy esztendei működést szemlélve konstatálnunk kell, hogy az iparos-kör valóban azon az uton halad, mely az iparososztály érdekeivel párhuzamos. Rövid fennállása óta a kassai iparosok javarészt tagjai között látja, gondoskodik a tagok szórakoztatása mellett, tudások fejlesztéséről felolvasások után s ha kell erélyesen megvédi az iparosok létérdekeibe ütköző kérdésekben nemcsak a tagok, hanem az egész kassai iparostársadalom érdekeit.

Mi a kezdet eredményeit nagyon biztatónak tekintjük a jövőre nézve. Legyen erős és hatalmas a kassai iparos-kör, hogy az lehessen, lépjen a tagok sorába mindaz, aki eddig szerénységéből, nagy közönyös nemtörődömségéből félre húzódott. Idővel az iparos-kör, nemcsak szellemi vezetője lesz az iparosságnak, hanem erejének és tekintélyének kifejezője is.

Az iparos-kör évi jelentéséből a vagyona vonatkozólag a következő adatra állnak rendelkezésünkre:

Zárszámadás 1906. dec. 31-én: Bevételek. 1. Tagsági díjakból 1340 kor. 2. Rendezett mulatságokból 2374 kor. 19 fillér. 3. Egyébb bevételekből 821 kor. 18 fillér. 4. Ablak bérletből 200 kor. Összesen 4734 kor. 37 fillér. Kiadás. 1. Lakbér 1250 kor. 2. Berendezésre 840 kor. 63 fill. 3. Fűtés és világítás 332 kor. 04 fill. 4. Szolga fizetése 650 kor. 5. Mulatságokra 1302 kor. 01 fill. 6. Egyébb kiadásokra 325 kor. 50 fillér. 7. Egyenleg mint készpénz 34 kor. 19 fillér. Összesen: 4734 kor. 37 fillér.

Mérleg 1906. dec. 31-én: Vagyon. 1. Készpénz 34 kor. 19 fill. 2. Tagsági hátralékok 439 kor. 3. Lettár 2160 kor. 69 fill. Összesen: 2633 kor. 88 fill. Teher. 1. Butor berendezés 249 kor. 2. Gázgyári berendezés 411 kor. 43 fillér. 3. Egyenleg mint tiszta vagyon 1973 kor. 45 fill. Összesen: 2633 korona 88 fillér. Rupp Victor elnök. Richter Károly ellenőr. Buchner Béla pénztárnok.

UJDONSAGOK.

A tüdővész gyógyítása.

Sokat irtak már Spengler dr. davosi orvos tüdővész elleni szerumáról, melyhez nagy reményeket fűzött az orvosi világ. Spengler dr. maga is első sorban Magyarországot nevezi meg azok között az országok között, melyekben szeruma sikereket tud felmutatni. Nyitrán a megyei kórházban a kórház igazgatója, Biringer Ferenc dr., a

ki Davosban járt a kezelés elsajátítása végett, a tüdővész betegeknek nagy részét Spengler anyagával kezelte. Ő az eddig elért eredményekről, valamint az ezutáni kilátásokról így nyilatkozott:

Felévi kísérleteim után én is teljesen osztozom Koch tanár ama régi nézetében és azon az állásponton vagyok, hogy túlvérmes reményekkel nem lehetünk az iránt, hogy akár a Koch-féle, akár a Spengler-féle tuberkulinokkal minden beteget meg lehetne gyógyítani. Egyes, nem előrehaladt esetekben lázmentes betegek láthatólag jobban érzik magukat. Ennyit objektív, minden elfogultságtól ment megfigyelés alapján lehet állítani, de gyógyulásról még ezen esetekben sem mernék beszélni.

A kezeléssel kizárnám az előrehaladott, teljesen elgyengült betegeket. Továbbá nem tartom célravezetőnek a kezelést a lázas betegeknek, még akkor sem, ha a láz nem túl magas (38.6 fokon felül). Egyelőre be kell érnem az örömmel, ha egyes betegeknek a siker reménye derengeni kezd. Nyitrán 36 beteget kezeltek eddig az új anyaggal és ezek közül néhány javultan hagyta el a kórházat. Érdekes tünet az is, hogy míg Spengler azt állítja, hogy szeruma a tüdővérzést csillapítja, e kórházban azt észlelték, hogy oltás után a vérzés növekszik. Biringer dr. felváltva használja az egyes szerumokat, de különösebb hatást még sem mer Spengler szerének tulajdonítani.

A színházi disztornázás. A K. J. S. E. nek a színházban tartandó disztornája iránt a közönség körében általános az érdeklődés. A K. J. S. E. tornász gárdája a közönség kíváncsiságát ki is fogja elégíteni, azzal a programmal, melyet majd bemutat. Az élőkép, a felvonulás és csapattornázás oly tömegmutatvány lesz, mely a közönséget bizonyára meg fogja lepni. Különben az est fénypontja Kassa nyújtó és korlát bajnokságáért folytatott küzdelem lesz. E versenyekre lejönnek a fővárosból azok a tornászok is, kik tavaly Athénben az olimpiai versenyen képviselték a magyar színeket. Erdődy, Szűcs, Gráf, Nyisztor stb., ezek azok a tornászok, kikkel a rendező egyet Gádor Alfrédet, Kassa egyik legjobb tornászát állítja sorompóba. Ezen felül a mintacsoport tornázás fog a közönségre meglepően hatni. A mintacsapat a K. J. S. E. 6 legjobb tornászából áll. Hogy a Rákóczi szobor alap javára rendezendő est teljes legyen, a színházi direktió egy kiváló egy felvonásos vígjátékot fog előadni a disztorna számai közben. Az estély fél 8 óra körül kezdődik és 10 órára véget ér. Jegyek már most előjegyezhetők a színházi pénztárnál vagy Urban Pál elnöknel.

Az utászcsapatok újjászervezése. Bécsből jelentik nekünk: Az utászcsapatokat legközelebb részben újjá fogják szervezni. Mindegyik utászszázalójától el fogják venni az ötödik századot és ezekből az ötödik századokból vár utász-csapatokat fognak alakítani.

Pusztító árvizek. Pittsburgból táviratozzák, hogy a nagy áradások következtében az üzleti élet teljesen szünetel. Az Alleghany partján fekvő nagy gyárak beszüntették üzemüket, aminek következtében mintegy 100.000 munkás kenyérét vesztette. A helyi érdekű vasutak is beszüntették forgalmukat.

A pozsonyi színház sorsa. Pozsonyból jelentik, hogy Bezerédj Viktor államtitkár ma délelőtt tanácskozást folytatott mértekadó körökkel a pozsonyi színház sorsa felett. Megállapodás történt, hogy a pozsonyi színházat Andorffy szerződésének hátralevő tartamára, vagyis egy esztendőre Balla Kálmán miskolci szinigazgatónak adják. Az esztendő lejártával a pozsonyi színház a kolozsvári színház mintájára valószínűleg állami kezelés alá kerül.

A pálinka áldozata. Egy enyickéi napszamos fát vágott az uraságnál s hétfőn kapta meg a bérét. Első dolga volt termé

szetesen betekinteni a korcsmába, ahol jól bepálinkázott. Mikor hazatért, a felesége kérdőre vonta, a részeg ember becsukta az ajtót, fejszét fogott, az asszonynak koponyáját széthasította, azután pedig élesre fent késével a saját nyakát vágta el. Négy kis gyermekük az iskolából hazajövet zárt ajtókra találtak s midőn sirásukra összecsdült nép az ajtót kifeszítette, eléjük tárult a rettenetes dráma. Az árvákat a jószívű emberek magukhoz fogadták. A gyilkosnak négy nagyobb gyermeke Amerikában van.

A trónörökös beteg. Berlinből táviratozzák nekünk, hogy egy ottani lap hire szerint Ferenc Ferdinánd főherceg a mult szerdán délelőtt tíz órakor egy szárnysegédjével Berlinbe érkezett, hogy az ottani orvosokat fogbaja és fülbaja miatt megkérdezzen. — Bécsből jelentik: A trónörökös berlini tartózkodásáról a következő részletek jutottak nyilvánosságra: Ferenc Ferdinánd főherceg, aki két napot töltött a legszigorubb inkognitóban Berlinben, tegnapelőtt reggel 10 órakor érkezett egy szárnysegédjével és egy lakájjal az anhalti állomásra. A trónörökös polgári ruhában volt. Dresdában elhagyta a szalonkocsit és onnan Berlinig egy első osztály hálókupében tette meg az utat. A vasútállomáson senki sem fogadta a trónörökösöt. A berlini osztrák magyar nagykövet semmit sem tudott Ferenc Ferdinánd főherceg ottani tartózkodásáról. Az utóbbi időben a trónörökös Dresdában a legszigorubb inkognitóban többször kezelte magát egy fog- és fülspecialista orvossal. A trónörökös mostanában csehországi birtokán tartózkodott; onnan utazott Dresdába s meglátogatta rokonait, felesége családjának tagjait. Mikor utolszor volt Dresdában e hét elején, magint elhívatta azt a fülorvost, akivel évek óta kezelte magát.

Vérontások Lodzban. Berlinbe érkezett távirat hírvél hozza Lodzból, hogy ott tegnap Stillper gyárost az utcán ismeretlen tettesek revolverlövésekkel megsebesítették. A rendőrség és katonaság a menekülő merénylőkre sortűzetet adott. A katonai parancsnok elrendelte, hogy a járőkelőknek, ha őrség közeledik, kezeiket magasra kell emelniük. A Beneditterstrassen két munkáscsoport összeütközött, néhányan megsebesültek. A katonaság szétverte a verekedőket. Zgizlben ismeretlen tettesek agyonlőtték egy csendőrt.

Megszurt leány. Lapunk tegnapi számában már hírt adtunk róla, hogy Tolnai Julia fiatal leánykát a Jezsuita-utcán egy Szirmay nevű suhanc hába szurta. A leány a közkórházban, hol gondos ápolásban részesítik, ma rosszabbul lett. Az orvosok véleménye szerint a kés valószínűleg tüdejét is érte, ami életveszélyes kimenetelű sérülést jelent.

Szerencsétlenség pászkasütés közben. Klein Péter vám-utcai pászka-sütődjében munkaközben az egyik munkás szerencsétlenül járt. A közkórházba szállították a súlyosan sérültet.

Agyonszurt éjjeli őr. Máramarosszigetről jelentik nekünk, hogy Breg községben tegnap éjjel Borka György gazdaember részegen, kurjongatva haladt haza felé. Borkát Hotye Vaszali éjjeli őr csendre intette, amiért Borka feldühösödött és késével szíven szurta Hotyet, aki azonnal meghalt. Borkát ma elfogták és beszállították a máramarosszigeti törvényszék fogházába.

Színház, művészet.

Heti műsor.

Szombat, páros bérlet, Rákóczi (daljáték.)
Vasárnap, délután Arany ember, este bérletszű-
netben, Rákóczi (daljáték.)
Hétfő, páratlan bérlet: Rákóczi.

Rákóczi.

Kacsóh Pongrác daljátéka. Szövegét írta:
Bakonyi Károly.

A Kassai Nemzeti Színház tegnapi bemutatója.

Szánalmas, de egyszersmind komikus látvány is, ha egy vézna, nyomoru, kis törpe, méltóságtejesen és felségesen komoly ábrázattal lépeget. Azonban nemkevésbé ilyen benyomást tesz az emberre, ha egy hatalmasan megtermett óriást lát, aki aprózza a lépteit és tipegése közben ide-oda bukácsol, mert nem bírja megtartani hatalmas teste egyensúlyát. Körülbelül így hat a nézőre ez a daljáték is. Szövegének és zenéjének kvalitása annyira elsőrendű, hogy a legjobb akarattal sem becsülhető többre egy vézna töpörödött törpénél. Es ez a hitvány torzaiak magára vállalja a legnagyobb szenvedélyek, a legfelségesebb és legkomorabb érzelmek kifejezését. E gyöngé daljáték felőleli egy Rákóczi Ferenc szerelmét, németből magyarrá válását, Iójlis császár-hűségéből való kivetkőzését, házasságát, a viágtörténeti ónodi országgyűlési jelentőségű határozatot, a treneséni vereséget, Rákóczi elbujdosását, szóval az egész kuruc korszakot. Ilyen óriási feladattal persze nem tud megbirkózni, összeroppan a sulya alatt, de mégis büszkén viseli a Rákóczi nevet, abban a hiedelemben, hogy ez jól áll neki is, és újabb dicsőséget jelent a név gazdájának is.

Ama nagy események pedig, és ama kiváló történeti személyek melyeket előrincigál és akiket pórázon vezet a szövegíró és tolmácsol a zeneszerző, komikusokká válnak, tipegni és dadogni kénytelenek, mert óriási méreteik meg nem férnének másként a darab keretében, hangjuk eggetverő dörgejéssé válna.

Az eredmény tehát: egy bosszantóan kómikus, de korántsem élvezhető valami. Amolyan fazékember, akit belészorítottak egy köcsögbe, ahol elvesztette formáját és torzra esenevészedett, de amellet hangja is rikácsoló kappanhanggá fajult.

Ha valaki történeti nagyságokról ír darabot, annak meg van az a könnyűsége, hogy hősét nem neki kell megteremtenie, mert az adva van, csak méltóan kell vele bánni tudni. Ez pedig nem sikerült sem a szövegnek, sem a zenének, ami kettős beszámítás alá esik.

A szereplőkön meglátszott az igyekezet. Csöregh szépen játszott és pompásan énekelte. A közönség lelkesen ünnepelte, babéresőt és egy babérlevelekből alakított koronát kapott, őszinte és megérdemelt tapsok között. Pápay igen rokonszenves volt a diák szerepében. Szép hangja színesen csengett, játéka erőteljes, poetikus. Nagy Gyula egy grammofon-embert mutatott be, akinek egy szavát sem érthetni. Mulatságos volt, de vajjon mit is beszél? Rác dr. furcsán festett az énekes szerepben, de meglepő zeneérzékről tett tanúságot. Egy másik és kedves meglepetés Takács Mariska volt, aki Vári szerepébe „ugrott be”. Kállai Lujza és Diósi Nusí bájosak voltak. (—r.)

REGÉNY.

Orth János regénye.

Írta: Hawthorne Julian. Amerikai angolból fordította: Hegedűs Pal

A földre borult és kezeivel paskolta. Standish várt, míg első fölindulása lecsillapodott.

A nő fölült és haját az arcáról hátrasimitotta.

— Egy keveset tudok franciául, — mondá Standish francia nyelven. Ezzel talán jobban boldogulunk. A két emberen kívül, akit félórával ez előtt a tengerbe fúladni láttam, nem volt más a szigeten?

— Volt uram. És azok is bizonyosan meghaltak. Oh, mily boldogság! Alig tudok

lélekzeni! On azért jött, hogy megszabadítson bennünket, nemde? Gondolja meg, nyolc éve vagyunk itt elevenen eltemetve. Oh Giovanni mio! Ön elhozza hozzám! Ön a menyországból jött. Imádom, de hozza ide Giovanni!

— Tegye kényelembe magát és nyugodjék bele, hogy nem az égből, hanem Amerikából, még pedig Connecticutból jöttem, melyet olykor csakugyan Isten országának mondunk. Nagyon boldog vagyok, hogy szolgálatára állhatok; az a Faustból való dallam, melyet énekel, királyi jutalmat érdemelne. Most pedig mindenekelőtt mondja meg, hol van Giovanni és hogyan juthatnék el hozzá? Mint tudja, én itt idegen vagyok.

— Ah, uram, itt a közelben talál egy kötelet. Giovanni a szomszéd barlangban van, de az egész idő alatt, melyet itt töltöttünk, egymástól el voltunk különítve, ámbar beszélhettünk egymással. Ezen a nyíláson kaptam az ételt és Giovanni is hasonló módon jutott hozzá. Hála istennek, meghaltak — látta őket meghalni? Nem tévedett? Bizonyosan találni fog egy kötelet, melyen lejön hozzánk, bennünket fölvisz, szabadok leszünk és végre megint találkozunk. Hála istennek!

— Ludmilla! Alma mia! Ki van itt?

Ez a közbeszólás mély, távoli hangon volt mondva, melyben Standish az operadallam énekesére, Ferdinándra vagy Giovanni-re ismert, mely igazi nevének látszott. A nő néhány gyorsan kiejtett mentegetődző szó után eltűnt a barlangban, de egy perc múlva Standish hallhatta, hogy társával izgatottan és gyorsan beszél. Standish nagyot lélekzett.

A rejtelet kezdte megérteni. Ez a férfi és nő egy rablóbandó foglya volt, mely nyolc éven át tartotta itt őket. Az ezüstnemű és más értékes tárgyak az övéik voltak. Külön cellákba voltak befalazva, de azért hallhatták egymás szavát. Eleinte nyolc rablóból állt a banda, akik közül hat meghalt; valószínű, hogy a többiek ölték meg őket. Az a kettő, aki életben maradt, egymást ölte meg. De hát Ludmilla és Giovanni miért volt ennyi ideig bebörtönözve? Miért nem bocsátották szabadon vagy ölték meg őket? Ennek valami nagy okának kellett lennie. Kik ezek a szerelmesek és micsoda történetük lehet?

— Szerencse, hogy épp most vetődtem erre, — gondolta Standish, — mert különben éhen veszték volna. Szegény emberek, mennyi mondani valójuk lesz! De most a legelső dolog az, hogy hogyan szabadítsam ki őket? Azt hiszem, a létra lesz a legjobb, melyen feljöttem; de meglehet, hogy a barlang külső részében vannak kötelek. Hanem megint jön Ludmilla!

Együtt beszéltek el történetüket, mert mikor az egyik abban hagyta, a másik folytatta.

— Nagyon megható volt látni és hallani őket, — jegyzé meg Standish. Egymás kezeit fogva ültek és a férfi gyakran csókolta meg a nő ujjait, vagy pedig szüneteltek és egymásra néztek. A nyolc év alatt nem látták egymást, jólehet néhány méternyire voltak egymástól elzárva és beszélgethettek.

(Folyt. köv.)

Egy 4 polgári osztályt és kereskedelmi iskolát kitűnő sikerrel végzett

VIDÉKI LEÁNY

gépirónőnek vagy könyvelőnőnek

ajánkozik. Esetleg nagyobb iskolás gyermekek mellé is hajlandó elmenni.

o o Cim a kiadóhivatalban. o o

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Teljesen befizetett részvénytőke: 60,000,000 Ft.
Tartalékalap . . . . . 33,500,000 „

A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK KASSAI FIÓKJA
Fő-utca 12. I. emelet.

Foglalkozik a bankszakmába vágó
összes műveletekkel.

Betéteket tokékamat-
adómentesen 4%-kal
kamatoztat.

Hivatalos órák { d. u. 2 $\frac{1}{2}$ —12-ig.
d. e. 8 $\frac{1}{2}$ —4-ig.

Pályázati hirdetés.

A Kassai Munkásbetegsegélyező Egylet-
nél egy 480 korona évi fizetéssel és termé-
szetbeni lakással egybekötött

betegellenőri és házmesteri állás

betöltése iránt ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás elnyeréséhez magyar és tót
nyelv teljes ismerete, valamint a magyar
írás és olvasás okvetlenül szükséges.

Pályázni kívánók ezennel felszólítatnak,
hogy az életkort is feltüntetve, sajátkezűleg
irt kérvényeket 1907. évi március hó 25-ig
az egylet elnökéhez (lakik Tatár-utca 10.)
lehetőleg a délelőtti órákban benyujtsák.

Kassa, 1907. évi március hó 11-én.

Frankovszky István
egyl. elnök.

Eladó lakásberendezés.

Elköltözés miatt egy jókarban le-
vő szalon-, iroda-, ebédlő- és há-
lószoza berendezés olcsón eladó.

Cim: a kiadóhivatalban.

Alapított 1844.

Alapított 1844

KASSAI TAKARÉKPÉNZTÁR

a székesegyházzal szemben, (saját házában.)

cs. és kir. szab. Triesti Általános Biztosító Társaság
(Assicurazioni Generali)

Magyar Lég- és Viszontbiztosító részvénytársaság és
Első O. Általános Baleset Ellen Biztosító Társ. főügynöksége.

Takarékbetétek könyvecskére és folyó-számlára. Váltak és kisor-
solt értékpapírok leszámítása, beszedése.

Kölcsönök váltóra, házra, földbirtokra, értékpapírokra és folyó-
számla alakjában.

Értékpapírok, okmányok, ékszerek megőrzése.

Váltóüzletében értékpapírok, külföldi pénzek vétele és eladása tőzsdei
árfolyam szerint.

Közbenjárás katonai házassági óvadékok letételénél.

Külföldi és vidéki szelvények, chequek beváltása és beszedése.

Osztálysorsjegyek eladása.

Hitellevelek és pénztátulás bármely külföldi városba csekély díj mellett.

Safe Deposit pénzszekrények.

Postai megbízások azonnal elintéztetnek és fölvilágosítások
készséggel adatnak.

Szerencsém van a n. é. közönség tudomására hozni, hogy
az előnyösen ismert

Nagyszebeni általános Takarékpénztár

képviselőt — Felsőmagyarország egész területére — a mai napon
átvettem és kérem, hogy **jelzálogkölcsön** és **záloglevelek el-
helyezési ügyekben** egyenesen hozzám, bizalommal fordulni méltó-
tázzanak. Az intézet kölcsönöket a legméltányosabban bonyolít
le, a kölcsönkérés által előidézendő becslésért sem előtte, sem utána
költséget nem számít.

Az intézet **építkezési kölcsönöket** is nyújt, mely az
épített közönség nagy előnyére szolgál.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Rischák Lajos

Kassa, Flórián-u. 14.

a Nagyszebeni általános takarékp. képviselője.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST